

De school, dat ben je zelf

Oud-ISK-leerlingen blikken terug. Deel 2: Edna Gyebi

[KEES GALEMA](#)

20 juni 2019

Samenvatting

Edna Gyebi komt uit Ghana. Ze kwam op haar veertiende naar Nederland (Amsterdam) en is nu 22 jaar. Haar eerste ISK-jaar (Mundus College) stond in het teken van NT2. In het tweede jaar werd ze geplaatst in een ISK-schakelklas vmbo-t/havo, met ook vakken als biologie, geschiedenis en aardrijkskunde. Via havo (Marcanti College (MC)) en mbo stroomde ze uiteindelijk door naar een hbo-opleiding. **Les**redacteur Kees Galema blikte met haar terug op haar schoolloopbaan tot nu toe.¹

Trefwoorden

ISK Cursisten over hun ervaringen

Welke opleiding doe je nu?

De opleiding **International Law** (4-jarige opleiding) bij de Haagse Hogeschool, een Engelse/Engelstalige variant van de opleiding Rechten. Ik zit nu in het tweede jaar. De Haagse Hogeschool is de enige hogeschool die die opleiding aanbiedt. Ik volgde eerst een mbo-opleiding maatschappelijk werk. Ik was liever meteen rechten gaan studeren, maar was gezakt voor havo. Gelukkig kon ik via een **21+-instaptoets** die ik al tijdens de opleiding maatschappelijk werk aflegde, toch naar de Haagse Hogeschool. Met de **21+instaptoets** werd je in een paar vakken getoetst. Bij voldoende resultaat kon je met de opleiding beginnen. Van een aantal kennissen had ik van die opleiding gehoord en was ik me gaan oriënteren. Ik ben gelijk de eerste keer geslaagd voor die toets. Je kreeg de stof en die moest je zelfstandig leren; hulp bij de voorbereiding van de toets heb ik niet gehad. Ik moet nu nog één vak uit de propedeuse inhalen, maar het moet zeker goed komen.

Ghana

Als kind zag ik in Ghana op de tv een weeskind dat niet kon lopen. Het werd zo erg mishandeld dat het is overleden. Ik dacht: hoe kan zo iets gebeuren? Er was niemand die voor hen opkwam. Mensenrechten worden zo vaak geschonden. Het lijkt alsof het beter werkt in Europese landen. Mijn bedoeling is te laten zien dat ook in Afrika mensen zich moeten houden aan de mensenrechten. Daarom studeer ik rechten.

Op welke scholen heb je daarvoor allemaal gezeten?

Ik kwam naar Nederland toen ik vijftien jaar was en ging naar de ISK van het Mundus College in Amsterdam. In Ghana zat ik op de basisschool. Op de ISK ging ik in het tweede jaar naar de schakelklas vmbo-t/havo (T/H) en werd er gekeken naar het passend uitstroomniveau. Ik kwam daarna op Mundus in een reguliere derde klas T/H. Het vierde en vijfde jaar ging ik naar de havo op het Marcanti College.

Ik had gekozen voor het profiel **Natuur en Techniek** en **Natuur en Gezondheid**. Dat vond ik niet leuk. Ik heb het havo-diploma niet gehaald.

Ik ben niet op het Marcanti College gebleven om het jaar over te doen, maar ging naar de mbo-opleiding **Maatschappelijk Werk** (niveau 4, anderhalf jaar). Dat was een opleiding op een privéschool met meerdere startmomenten. Ik was te laat om nog iets anders te gaan kiezen.

Aan welke school heb je mooie herinneringen?

Ik heb veel dingen meegemaakt die het prettig maakten, maar niet per se op één school. Op de **ISK** was het kamp(eren), een week lang in het tweede jaar, heel mooi. We kampeerden bij Arnhem, met de grootste dierentuin van Nederland. Op het **Marcanti College** (havo) maakten we een trip naar Barcelona. We bezochten verschillende plekken, bijvoorbeeld een klooster in een berg gebouwd; je had er een prachtig uitzicht. We gingen met een trailer naar boven en naar beneden. We kwamen op leuke plekken, het bracht ons samen. We hadden daarvoor in de klas vaak ruzie met elkaar. In de klas zaten ISK-leerlingen en leerlingen die in Nederland geboren waren. Er was een cultuurverschil. Zij waren anders dan wij zijn gewend, dat zorgt ervoor dat je elkaar niet goed begrijpt. De reis heeft verbinding gebracht, we leerden elkaar beter kennen.

Op het **mbo** had ik mooie stages, bij verschillende maatschappelijke bedrijven. Ik had er veel bijzondere ervaringen. Bijvoorbeeld bij het bedrijf **Stadslink2**; daar deed ik mee aan verschillende projecten. Ik werkte er met ouders die hun dromen weer wilden oppakken. Door levensomstandigheden hadden ze die nog niet waar kunnen maken. Ik had ook een stage bij **Leefkringhuis** in Amsterdam-Noord³ waar ik mensen met bijzondere levensverhalen tegenkwam, andere levens die goede lessen met zich mee brengen. Ik heb bewust voor maatschappelijk werk gekozen. Het komt in de buurt van recht.

Aan welke periode heb je minder goede herinneringen?

De vierde en vijfde klas havo waren de moeilijkste jaren. Er was veel ruzie in de klas. En natuurkunde, scheikunde, biologie waren geen vakken voor mij; ik had altijd onvoldoendes. Het maakte me verdrietig, ook omdat ik veel meemaakte qua familieproblemen. Mijn profielkeuze op de havo was beïnvloed door mijn familie: in de gezondheidskant zou je makkelijker aan een baan komen en meer kunnen verdienen. Het was helemaal niet wat ik wilde, maar ik dacht: oké, ik probeer het gewoon te halen en ga daarna wel doen wat ik wil.

Ik vond toen dat ik met maatschappelijk werk een goede keus had gemaakt. Allerlei dingen gingen thuis niet goed (ik was nieuw in Nederland, verhuizing, allerlei familieproblemen). Bij maatschappelijk werk kon ik belangrijke dingen leren. De overgang naar de opleiding was wel moeilijk. Veel mensen gaven aan dat mijn keuze geen goed idee was. Hoe kun je van havo naar mbo gaan, naar een lager niveau? Ik kreeg veel negatieve dingen te horen. Je gaat dan aan jezelf twijfelen: maak ik de juiste keuze? Toch dacht ik: ik weet waar ik naar toe wil. Ik was op een open dag geweest. Ik dacht aan de huidige situatie met gezinsproblemen.

Maatschappelijk Werk kan inzicht geven.

Op het mbo viel alles mee; ik voelde mezelf weer een beetje op mijn gemak. Ook de leerstof was veel makkelijker dan op de havo. Het was allemaal rustiger; je kunt werken in eigen tempo. Toch wilde ik weg. Ik wilde mijn dromen waar maken. Mijn hele reis is gericht op werken in een internationale omgeving: werken bij de VN. Al mijn ervaringen hebben daaraan bijgedragen. Uiteindelijk heb ik het juiste pad gevonden: naar internationaal recht.

Wat ging goed? Wat kan beter?

Leraren, in ISK én havo, moeten je veel meer je mogelijkheden laten zien, wat je in de toekomst kunt doen. Op school kreeg je niet echt concrete stappen aangereikt: eerst dit doen, daarna dat. Ik had slechte cijfers op de havo. Ze hadden kunnen zeggen: ik denk dat dit of dat een betere optie voor jou is.

Ik heb wel extra steunles gehad voor bepaalde vakken. Maar als het niet echt jouw ding is ... Wiskunde was bijvoorbeeld niks voor mij. Ook al ga je dan naar steunles, je weet al: dit gaat echt niet. Je moet eerst kijken wat een kind echt wil. In Nederland zijn er verplichte vakken. In Ghana is dat anders: je maakt meer je eigen keuze: dit is wat ik leuk/niet leuk vind, dit is wat ik aankan/niet aankan. In Nederland vakken verplichten helpt niet echt om een kind een goede toekomst te geven.

De meeste steun kreeg ik van mentoren op de havo. Die zochten wel naar mogelijkheden, gaven meerdere opties. Zij begrepen je iets meer, bij hen kon je je persoonlijke verhalen kwijt, zij luisterden naar je, gaven advies, leefden met je mee.

In de eerste en tweede klas was dat minder, was er niet echt een band met leraren.

Op het mbo was er de studiebegeleider, ook een soort mentor. Het was een heel lieve vrouw die me begreep. Ze ondersteunde me; daar heb ik heel veel aan gehad.

Vak Nederlands

Het vak Nederlands ging helemaal perfect; er is geen verandering nodig. Ze stimuleerden je om veel te lezen; dat is het beste wat je kunt geven. Wat praten betreft: ik probeerde buiten school te oefenen, bijvoorbeeld met kennissen van de kerk. Ik voerde gesprekken met hen; dat hielp heel erg. Thuis was dat moeilijk. Ik woon met mijn moeder. We spreken thuis vooral Ghanees en soms Engels. Ook op school in Ghana wordt Engels gesproken.

Ook in bijbaantjes leerde ik heel veel, bij AH, McDonald's. En op stages. Ik werd er project-assistent (betaald, zestien uur per week). Nu ben ik incassomedewerker (16 à 24 uur per week). Het is wel moeilijk naast je studie, maar het kan niet anders; je moet studieboeken kunnen kopen. Ik wil niet te veel lenen.

Hoe gaat het nu in de opleiding?

Ik zit nu helemaal op mijn plek.

Wat is volgens jou een goede leraar?

Iemand die goed naar je luistert, die je situatie goed probeert te begrijpen, iemand die zich inleeft, die helpt een oplossing voor je te vinden. Hij/zij hoeft niet veel van Ghana te weten; in Nederland bevinden zich allerlei nationaliteiten; je leert echt veel van elkaar. De leraar wil dan graag weten hoe het in Ghana zit en ik wil meer leren over Nederland.

Wat is volgens jou een goede school?

De ideale school bestaat niet. De school, dat ben je zelf. Je kunt er op de slechtste school nog iets van maken. Elke persoon kan zelf het verschil maken.

In Nederland ga je als jongere nieuwkomer twee jaar naar de ISK en dan naar het reguliere onderwijs. In andere landen is dat soms anders. In de VS kun je in het hele voortgezet onderwijs op een soort ISK blijven. Je haalt daar je diploma voortgezet onderwijs en stroomt dan door naar beroeps- of hoger onderwijs. In Zweden kom je gelijk in het reguliere onderwijs terecht, met autochtone Zweedse leerlingen, en krijgt daar extra ondersteuning/bijles. In België kom je net als in Nederland eerst in een ISK, maar in eerste instantie voor één jaar. Iedereen blijft daar zolang men dat nodig vindt. Dus de ene leerling kan al na één jaar doorstromen, de ander misschien na twee jaar. In het reguliere onderwijs krijg je dan extra ondersteuning, vaak meer dan in Nederland.⁴

Als je terugkijkt op je schoolloopbaan, vind je dan twee jaar ISK oké, of zou je liever direct naar het reguliere onderwijs zijn gegaan (met extra NT2 en veel aandacht van leraren) of juist langer op de ISK willen blijven?

Het maakt niet echt uit. Het ligt aan jezelf. Je moet kijken: dit is waar ik nu zit, wat ga ik ervan maken. Overal kun je groeien. Als je je best niet doet, blijf je waar je bent. Ook als je een experiment doet, welk type onderwijs het beste is, zal dat voor iedere persoon verschillend zijn. Het gaat erom dat je goed geïnformeerd wordt over je mogelijkheden voor de toekomst en een goede keuze kunt maken.

Noten

- 1. Onderdelen van dit gesprek werden in **Les 210** (juni 2019) in één artikel samengevoegd met fragmenten uit andere gesprekken met oud-leerlingen.
 - 2. **Stadslink** is een ideële stichting die te werk gaat als een sociale onderneming. Stadslink wil de economische en maatschappelijke zelfstandigheid van mensen bevorderen.
 - 3. Het **Leefkringhuis** helpt kinderen én ouders hun problemen op te lossen.
 - 4. Zie over de opvang van anderstalige nieuwkomers tussen twaalf en achttien jaar in Zweden, Vlaanderen en de VS de artikelen in **Les 210** van Berntsen & Hajer (Zweden en Vlaanderen) en Maarse (VS).
-
-

Boom © 2009-2019 Uitgeverij Boom Amsterdam

De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd:

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.